

CENTRUM KAUWENBERG VZW

Gewoon Gezin Zijn

DE BAND TUSSEN OUDERS EN HUN GEPLAATSTE KINDEREN
VERSTERKEN DOOR ONTSPANNING

Gewoon samen zijn, **gewoon** samen eropuit trekken, **gewoon** op vakantie gaan, een **gewoon** gezin zijn. Dit is **ongewoon voor gezinnen met uithuisgeplaatste kinderen**.

Binnen de Jeugdhulp wordt contact tussen geplaatste kinderen en hun biologische ouders belangrijk geacht. Toch merken we dat de huidige ontmoetingsmomenten tussen ouders en hun kinderen vaak stressvol en beperkt zijn. Er is nood aan vrijetijdsbeleving voor ouders en kinderen **buiten de gecontroleerde setting van Jeugdhulp en de vaak moeilijke thuissituatie**. Zo kunnen er momenten gecreëerd worden waarbij het enige doel is om **gewoon gezin** te zijn; zonder doelen, zonder druk, zonder observatie en met heel het gezin samen.

Sinds 2021 bieden we met Centrum Kauwenberg **een aanbod op maat** aan. Met behulp van tijdelijke projectmiddelen organiseren we gezinsuitstappen en gezinsvakanties, specifiek voor gezinnen met uithuisgeplaatste kinderen. Een doelgroep die de toeristische sector niet bereikt. Dit aanbod kent een enorm succes. **Nu alle projectmiddelen zijn uitgeput, zijn we op zoek naar nieuwe middelen om dit aanbod te laten bestaan en verder uit te bouwen.**

Het is belangrijk voor ouders en kinderen om gezamenlijke, fijne herinneringen op te bouwen. Kinderen en ouders leren elkaar kennen buiten de vaak stressvolle thuissituatie. Dit vrijetijdsaanbod kan ook gekaderd worden binnen een **preventieve aanpak**. Het versterken van het gewone leven staat centraal. Het is niet omdat sommige kinderen residentieel geplaatst zijn dat deze gezinnen niet gewoon gezin mogen zijn. Een waarde die we willen uitdragen, **zodat stigma's kunnen verdwijnen en het zelfbeeld van de gezinnen kan versterken.**

DREMPELS

Als vereniging waar mensen in armoede het woord nemen, geloven wij in de kracht van vrije tijd. Vrije tijd en vakantie is goed voor lichaam en geest. Iemand die zich goed en gewaardeerd voelt, zal positiever de samenleving en het eigen leven benaderen. Ondanks deze meerwaarde zien we dat vrije tijd vaak ontoereikend is voor gezinnen met uithuisgeplaatste kinderen, door verschillende drempels:

- **Financiële drempel:** Gezinnen die in aanraking komen met de Jeugdhulp leven vaak in armoede. Kinderen in een armoedecontext hebben namelijk vier keer zoveel kans om in contact te komen met Jeugdhulp dan andere kinderen. Door beperkte financiële middelen is er weinig bewegingsruimte in hun vrije tijd.
- **Praktische drempel:** Doordat ouders en kinderen gescheiden leven, is het vaak een puzzel om op een activiteit te geraken. Ouders moeten met beperkt vervoer regelmatig grote afstanden afleggen. Hierdoor is er stress om hun kinderen te gaan halen en op tijd terug te brengen. Broers en zussen verblijven dikwijls niet op dezelfde plaats. Een gelijke planning voor alle kinderen voorzien om jaloezie te voorkomen, is daarbij ook een grote uitdaging. Ouders gaan vaak over hun eigen grenzen om alles georganiseerd te krijgen.
- **Informatie drempel:** Welk aanbod is er? Welke activiteit is leuk samen? Op welke locatie? Kan ik daar terecht aan verminderd tarief? Dit zijn vragen die vaak ook voor stress zorgen, aangezien ouders het zelf niet gewend zijn om gezinsvrijetijd te beleven.
- **Sociale/zorgdrempel:** Er is regelmatig een beperkt netwerk aanwezig dat ondersteuning kan bieden. Als ouders alleen de zorg voor hun kinderen moeten opnemen, vraagt dat veel energie. Ouders kunnen dan zelf niet ten volle genieten van hun vrijetijdsmomenten met de kinderen. Binnen deze doelgroep zien we vaak dat het gaat om éé noudergezinnen.
- **Mentale drempel:** Mensen in een hulpverleningstraject, hebben vaak weinig zelfvertrouwen. Ze voelen dat hun leven voor hen bepaald wordt en dat ze hun ouderrol niet meer kunnen opnemen. De nadruk lijkt te liggen op wat misgaat, wat faalangst kan veroorzaken. Bij intensieve zorg gaan ouders soms zelf twifelen aan hun capaciteiten, wat het risico op een *selffulfilling prophecy* vergroot. Deze stress heeft vaak een negatieve impact op het gezinsgebeuren.

In de huidige bezoekenregeling zien we ook een aantal drempels terugkomen:

- **Beperkte tijd en middelen:** bezoeken vinden meestal plaats binnen de voorziening of thuis, zonder specifieke activiteit. In de jeugdvoorziening is er vaak weinig ruimte en middelen om met individuele en gehele gezinnen, gepaste vrije tijd en vakantie aan te bieden.
- **Controlerende context:** opvoeders en contextbegeleiders blijven altijd een controlerend mandaat dragen en moeten verslag uitbrengen. Door dit meeziend oog kan de nodige ontspannen sfeer moeilijker bereikt worden.
- **Beperkt netwerk:** Hoewel aandacht voor het netwerk goed is bij Jeugdhulp, werkt het soms beklemmend voor wie geen netwerk heeft. Voor wie onder strikte voorwaarden staat om zijn kinderen te zien, kan een bezoekmoment staan of vallen met het al dan niet aanwezig zijn van een derde. Gezinnen zijn hierdoor verplicht om te leunen op netwerkfiguren, wetende dat dit in hun omgeving vaak "gekwetste mensen" zijn. Hierdoor komt het weinige netwerk dat mensen hebben onder druk te staan.

Er is **een ontoereikend aanbod** voor gezinnen met uithuisgeplaatste kinderen. Begeleide activiteiten vanuit een sociale organisatie kunnen hier rust brengen. Met Centrum Kauwenberg vzw werken we met vrijwilligers. We zorgen zo samen voor regelmaat en ondersteuning in bezoekmomenten buiten de jeugdvoorziening of pleegzorg.

ONS AANBOD

Door een vrijetijdsaanbod voor ouders en hun uithuisgeplaatste kinderen te realiseren, creëren we opnieuw zuurstof en ruimte voor hechting en kunnen ze samen fijne herinneringen maken.

Als we middelen vinden, is het dit aanbod dat we kunnen blijven verwezenlijken, verder uitbouwen en uitdragen naar de bredere samenleving:

1

Gezinsvakantie

Een vijfdaagse vakantie aan zee voor minimum tien gezinnen met uithuisgeplaatste kinderen, met een voor- en natraject. Deelnemers helpen de vakantie vormgeven en maken gezamenlijke afspraken.

2

Vrijetijdsuitstappen doorheen het jaar

Vrijwilligers ('vrijetijds-compagnons') worden gekoppeld aan gezinnen om samen een uitstap te plannen. Daarnaast organiseren we vanuit Kauwenberg ook nog verschillende groepsuitstappen, waarbij gezinnen elkaar kunnen ontmoeten. Vrijwilligers krijgen ondersteuning via intervisiemomenten.

3

Samenwerking UGent; Vakgroep Sociaal Werk & Sociale Pedagogiek

Samen met UGent verdiepen we ons in betekenisvolle vrijetijdsbesteding voor gezinnen met uithuisgeplaatste kinderen en delen onze kennis met beleid, andere vrijetijdsaanbieders en de Jeugdhulp sector.

Gezinnen met uithuisgeplaatste kinderen zijn een zeer kwetsbare doelgroep en zijn moeilijk te bereiken. Het vraagt een specifieke aanpak. Het is een evenwichtsoefening tussen de zorgen en noden van het kind, de ouder(s) en jeugdhulpvoorziening/consulent/jeugdrechter. De veiligheid van de kinderen moet uiteraard te allen tijde gegarandeerd worden, vandaar de nood aan gepaste begeleiding. Er moet bekeken worden welke gezinnen hier nood aan hebben en waar er ruimte is om die ouderrol op te nemen. Begeleiders houden de vinger aan de pols om te ondersteunen waar nodig. Dit alles vraagt de nodige professionele ondersteuning.

ouders aan het woord

Wij voelen dat kinderen - ondanks dat ze geplaagd zijn - een grote loyaliteit blijven behouden aan hun ouders. We horen van volwassenen die zelf ooit geplaagd zijn, dat het stigma van een kind te zijn van "slechte ouders" zwaar is. Het emotioneel welbevinden van het kind, ouder en directe omgeving zijn verbonden met elkaar. Daarom is er nood om ruimte te maken voor een positieve bekrachtiging van het gehele gezin. Inzetten op vrije tijd is een belangrijke stap binnen dit verhaal. Hieronder een aantal uitspraken van ouders die reeds met ons op gezinsvakantie zijn geweest:

VOOR DE KLEINTJES

Het feit dat ik niet elke dag bij jullie kan zijn
kost me veel tranen en doet mij pijn

jullie wonen niet bij me thuis
dat is in dit leven mijn zwaarste kruis

omdat ik ergens tussen mijn verdriet ben verdwaald
Heb ik het gevoel dat ik heb gefaald

Toen jullie papa stierf deed me dat zoveel verdriet
werd ik ziek en kende ik zelfs een moment jullie namen niet

Dat was het sein dat ik jullie uit handen moest geven
wat dan weer de zwaarste klap was in mijn leven

jullie waren nog veel te klein
om zo vaak zonder je mama te moeten zijn

psychisch heb ik nog een hele weg af te leggen
maar ik hou van jullie wat anderen ook zeggen

Ben zo blij de momenten dat we samen zijn
Daar geniet ik van en vind ik fijn

Ik hou ervan om met jullie te lachen en te spelen
en lieve briefjes met hartjes met elkaar te delen

de momenten dat ik bij jullie zijn kan
daar word ik pas gelukkig van

"Het vertrek met de bus, het besef dat we
vier dagen samen zouden zijn, was een
gelukkig moment."

"Ik vond het bijzonder dat ik even kon weg zijn van alle
hulpverlening. Een gewone vakantie met ondersteuning
zonder het gevoel van controle."

"Deze vier dagen zonder missen, was onmisbaar voor ons."

"Ik was nog nooit met mijn gezin op vakantie geweest. Echt
leuk, ik kon mijn rol als mama echt voelen."

"Je leert andere mensen kennen in dezelfde situatie. Eindelijk
eens het gevoel niet de uitzondering te zijn."

"Elkaar opnieuw leren kennen was belangrijk. Want meer
dagen, wil zeggen meer fun en verbintenis."

"Hier mocht en kon ik gewoon mama zijn"

"Ik vond het fijn dat iedereen behulpzaam was.
Het gevoel van solidariteit heeft mij bijzonder
geraakt."

"Ik dacht aan mijn kindertijd. Het was echt
gezellig, samen zijn, even weg van alles."

Een gedicht van 1 van de ouders uit onze werking
"Zeg maar Patris"

VOORDELEN OP EEN RIJTJE

Korte termijn:

- Ouders en kinderen kunnen buiten de gecontroleerde setting vrije tijd beleven, samen met hun gezin. Er ontstaat spontaniteit.
- De activiteiten zijn weg van de vaak moeilijke thuissituatie, weg van stressfactoren.
- Kinderen voelen de liefde en bereikbaarheid van hun ouders. Enerzijds blijven kinderen een grote loyaliteit behouden naar hun ouders. Anderzijds dragen ze het stigma van een kind te zijn van "slechte ouders". Dit zorgt vaak voor een innerlijk conflict. Opnieuw verbindende momenten beleven, kan hierin helend zijn.
- Kinderen in een kwetsbaar gezin moeten vaak veel dragen, zorgen voor ouders, broertjes of zusjes of het gezin in het algemeen. Er is vaak sprake van parentificatie. Door voldoende ondersteuning, is er ruimte voor het kind om zich te amuseren en is het gerust dat de ouder in goeie handen is.
- Veel ouders maken pas zo kennis met wat op vakantie gaan en vrijetijdsuitstappen kunnen betekenen.
- De herinnering leeft verder. Huidige bezoekmomenten worden waardevoller. Kinderen hebben iets om over te praten. Ze kunnen vooruitkijken en terugblikken.
- Er is tijd samen, het afscheid is niet zo nabij.
- Herkenning: ouders voelen vaak schaamte, maar ontmoeten mensen bij wie het ook zo is. Dat geldt eveneens voor de kinderen: ze zien dat ze niet alleen zijn.
- Ook voor voorzieningen kan een samenwerking voor ontlasting zorgen.
- Gezinnen kunnen zich opnieuw "gezin" voelen.
- Er ontstaat toeleiding naar vrijetijdsaanbieders, wat een versterking van hun netwerk kan betekenen.
- Door het aanbod van Kauwenberg zijn ouders niet afhankelijk van hun eigen, vaak onstabiele netwerk. Dit zorgt voor meer stabiliteit en meer zekerheid voor kinderen.
- Kinderen worden minder teleurgesteld. Door de ondersteuning van vrijwilligers ervaren ouders minder stress, waardoor de kans kleiner wordt dat er een afspraak niet doorgaat.

Lange termijn:

- Indien kinderen van jongs af aan merken dat vrije tijd belangrijk is en ook ouders dit ervaren, is het makkelijker dit later mee te nemen in het leven.
- Door gezinnen de kans te bieden om samen tijd door te brengen in een ontspannen vrijetijdscontext, kunnen jeugdvoorzieningen, consultants en jeugdrechters de positieve effecten hiervan zien. Dit kan bevorderend werken in hun vertrouwensband met ouders. Er ontstaat terug ademruimte en wederzijds begrip. Dit bevordert het hulpverleningstraject, waarin het belang van het kind voorop staat.
- Ouders krijgen opnieuw zelfvertrouwen, en krijgen terug kracht om te groeien op verschillende levensdomeinen.
- Door duurzame bruggen te bouwen tussen Jeugdhulp, jeugdwerk en andere vrijetijdsorganisatoren sluit "Gewoon Gezin Zijn" perfect aan bij de prioriteiten van het Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan en bevordert inclusieve vrijetijdsbesteding voor kinderen in de Jeugdhulp. In een tijd waarin de vraag naar vrijetijdsactiviteiten binnen de Jeugdhulp groeit, is ons initiatief goed geplaatst om hieraan bij te dragen. We benadrukken met name het belang van vrijetijdsbesteding binnen gezinnen, een aspect dat vaak wordt verwaarloosd.

HULPVERLENERS AAN HET WOORD

Over de verschillende jaren heen, hebben we verschillende jeugdvoorzieningen bezocht. We hebben verschillende consultants, contextbegeleiders en opvoeders gesproken. Ook zij zien een grote meerwaarde in een vrijetijdsaanbod op maat buiten de Jeugdhulpsector.

“We merken dat ouders vaak niet zichzelf kunnen zijn. Wij hebben veel tijd nodig om echt vertrouwen te krijgen, zodat de ouders zich meer kunnen ontspannen.”

“Wij hebben de middelen niet en de taak niet om die kwalitatieve tijd te geven aan ouders en kinderen. Onze rol is anders?”

“De consultant wil geen uitbreiding in bezoeken toestaan (bv 2u naar huis) omdat het de mama tot hiertoe nog niet gelukt is om nieuw netwerk aan te brengen. De mama heeft met heel haar oude (en onbetrouwbaar en onveilig) netwerk gebroken. Een volledig nieuw en betrouwbaar netwerk opbouwen kost erg veel tijd en is een heel moeilijk opdracht voor de mama.

Daarom probeer ik creatief te denken. Ik wil de tijd dat de mama met haar dochter kan doorbrengen optimaliseren. Ik voel dat de mama haar moed wat aan het verliezen is doordat de consultant geen perspectief op vooruitgang geeft. Daarbij dacht ik aan jullie werking.”

“Ook al ken ik de ouders al lang en is er die vertrouwensband, toch krijg je dat gevoel niet weg. Wij zijn nog steeds diegene die hun kinderen hebben 'weggehaald’.”

VOLGENDE STAP

De meerwaarde van dit aanbod heeft zich reeds bewezen in de praktijk. Om dit alles te blijven realiseren, zijn we op zoek naar financiële middelen. Zodat we enerzijds de kostprijs van de activiteiten zo laag mogelijk kunnen houden voor gezinnen in armoede en anderzijds voldoende personeelsmiddelen hebben om het project mee te ondersteunen.

Moest je interesse hebben in onze deelwerking:

1

Neem contact op. We staan altijd open voor een gesprek en geven graag verdere toelichting.

Tel.: 03 232 72 96 | Gsm-nummer: 0456 72 90 11 |

Email: hannelore.gevaerts@kauwenberg.be

2

Elke gift is welkom:

- Je kan een bedrag storten op het rekeningnummer BE32 7895 4899 9002 op naam van Centrum Kauwenberg vzw, Korte Winkelstraat 1, 2000 Antwerpen.
- Wenst u een fiscaal attest dan kan dat met een storting van minstens 40 euro per jaar op rekeningnummer BE86 8939 4407 0450 op naam van Netwerk Tegen Armoede, met vermelding van projectnummer: 101 + uw rijksregisternummer. Vermeld altijd het nummer 101, anders is de gift niet meer toe te wijzen aan Centrum Kauwenberg.

